

ცნობის ფურცელი

სურათიანი დამატება

100

ნაბათის № 145.

კვირა, 24 აგვისტო 1903 წ.

ნაბათის № 2245.

მეზობელი

(დასასრული *)

ჯერ კიდევ არ გათენებულიყო, რომ ოტია ურემზე სიმინდი დაუღო და ფოთისკენ გზას გაუღდა. თან წაიყვანა პატარა ლოდოც, რომელიც ადარ მოეშვა, ძვეწებოდა, წაბიყვა მეცოა. მზე სასამზროზე იქნებოდა, როცა ფოთში შევიდა. სოფელელი ყოველ ღონის ძიებას ხმარობდა ხელი აღდგეცოლა და იმ დღესვე უკან გამობრუნებულიყო, რათა ხარების პატრონთან პირნათლად გამოსულიყო. მაგრამ უბედურება ის იყო, რომ ფოთ ფქვილში ათ შაურზე მეტს არაინ იძლეოდა იმ დროს, როცა ფოთი სიმინდი სოფლადაც კი სამ აბაზად ფა სობდა. ოტიას ვარდა სხვაც ბევრი გამოფრეცა „პორიკებს“ ფოთისკენ ამგვირისავე საქონლით და ეს იყო მიზეზი, რომ ფქვილი მანეთიდან ათ შაურზე ჩამოსულიყო. ოტია ბევრს ეცადა, მაგრამ ხელსაყრელი მუშტარი თავის საქონელს ვერ გაუზინა. მუშტარს გარდა ხშირად საძებრად უხდებოდა თავი სი ლოდოც, რომელიც ერთობ გაიტაცა ქალაქმა და ისაც მოპყუა ქუჩა-ქუჩა ხეტიალს.

— ეხლა, მამა, აღარ დავიბნევი, მე თითონ მოვალ, როცა შინ წასვლის დრო იქნება, შენი ჰორიმი, გემი შვი, ცოტა გავიარო! — ემუდარებოდა ლალო მამას, როცა ამ უკანასკნელმა უბრძანა „შვილ, უბრძანა არ მოზარებოდა. — რა დროს ხეტიალი, საცაა შინ უნდა წავიდეთ! — წყენით უბრძანა მამამ. — მამა, ერთი წულა მინც მივიღე, უპ, რა კაი წულეები აქვს მგერ ერთ ცაცეს! — წულა რითი გიყიდა, შვილო, როცა ჩვენი ფქვილის ფასი გარდასახდასაც არ გაასწორებს... ათი შაურის მეტს არ

გვაძლევენ ფოთში! — ნადვლიანდ წარბოსტევა ოტიამ, შემდგ მიუბრუნდა იქვე მდგომ ვაჭარს, ძვეწებოდა, ფოთზე შაური მინც მოგებტენინა.

ლალომ ისარგებლა ამ შემთხვევით და კვლავ დუქნებისკენ მოჰქურცებოდა, რათა ერთი კიდევ ვადაველო თვალი იმ სინდერისათვის, რომელიც იქაურს მალაჩიზეში ელაგა. ვატაცებით ათვლიერებდა ყვილაფერს, ასე რომ ნოქრებს გვეიცოც კი დანებადო, ბავში ხელწამკრავი (ქურდი) არ იყოსო. როცა ცნობის მოყვარებობით გატაცებული ლალო მიუახლოვდებოდა საქონლით გავსებულ ყუთს, გესლიანის ღიმილით მიჰაყოლებდნენ: „ბოშო, იქით წადი, ხელს არაფერი მოეკასასო“. სპარალო ბავში გულ დათუტული შორდებოდა თავის ასე უსაბუთოდ შეუტრიახტყუფელს. ბეგერის ხეტიალის შემდეგ ლალო შედგა ისევ ნაცნობ სახარაოსთან, თითი დადო ერის წითელს ხმარავის წულას და ხარასს ჰკითხა:

შემკრთალი მკვდალანე. — სურათი შმიტ-მიერტენბახის.

— ამ წულას როგორ ყიდა?

საქმეში გართულმა ხარაზმა ხმა არ გასცა, თუმცა ცალი თვალი ლალოსკენ დაიჭირა, წულა არ გააცუროსო.

— ცაყო, ეი, არ ვეყურებმა? ამას როგორ ყიდა? — გაუშვირო ლალომ.

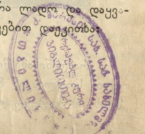
ამ სიტყვებზე ხარაზმა ოდნავ აიღო თავი და ბავშვს თავის ჰყვიით ანიშნა, რომ წულას მოზარებოდა გამტრულმა შევირმა კი ლადის ხელი მოჰკიდა, იქით მიაბრუნა და გზა უხვეინა ამ სიტყვებით:

— ჩაირე, საშენო წულა ჯერ არ შეგვიცერავს!

ამ სურათს თვალი შეასწრო ერთმა ხანში შესულმა დღეცაცმა, შეაჩერა პატარა ლოდო და დაცვებით დაეკრთა.

- ვისი ხარ, პატარა ბოშო?
- მე ოტიას შვილი ვარ.
- რომელი ოტიასი?

*) იხ. დამატება № 143.

— უბერხულოდის. აი, იქ არის ურემთან, ფეკელი ჩამო-
ვითრნეთ გასაყიდათ.

- წულა გინდა იყიდე?
- არა, ისე ვეკითხებოდი...
- რა გეშაფს, იყიდე!
- ფული სად მაქვს?
- აი, ფეკელი ხომ გაყიდა მამაშენმა?

— ფეკელის ფასი ბოიკებს უნდა მივცეთ, თორემ ძრო-
ხას წავგვართვევინ ვადასადაში! — ნაღვლიანად წარმოსთქვა ლა-
ლამ და ცრემლ-მორთული თვალები დააშტერა თავის ტრეკე-
ლა ფეხებს, რომლის თითებით კენჭებს დაუწყო წვალებმა.
მანდილოსანმა ლადო მიიყენა ხარაზთან, წულა ფეხზე მოარ-
გო, ხარაზს წულის ფასში გაუსწორდა და აღერსით მიუბრუნ-
და:

— წაიღე, შვილო, ეს წულა შენთვის მიიუჭები.
ლალო თვალის დახამხამებაზე მამასთან დიხიდა, მაგრამ
რამდენადც კარგ გუნებაზე ის იყო, იმდენად აეს გუნებაზე
მამა დაუხედა. როცა თხოუმტერი ფული ფეკელი ვაჭრის
საწყაოთი ოცდაათი ძლივს გამოსულიყო და ამ გარემოებას
მასთან სიმკირთზე უფრო დაეძმარებინა ბეჩავე სოფელში,
იჯდა ცარიელ ურემთან და ხმას არ იღებდა. როცა ლადოს
ახალი წულები დაუნახა, გაუკითხავად წამოაგოლა შოლტს ხელი
და საბრალო ბავშვს, რომელსაც ჯერ სიხარულის ცრემლები
არ შემწრობოდა თვალებზე, სულ გვერდები აუჭრელა.

— წაიღე ჩქარა, გამიძებს, საცა ეს წულები აიღე, თორემ
სულს ამოგართმევ ცემით! — შესძახა და მოულოდნელის სას-
ჯელით გონება დახნეული ლადო წინ გაიგდო ყვირილით.

საბრალო ბავშვი წოიდა, ეფიცებოდა, ჩემის ნებით არ
ამიღია, სხვამ მარტუქო, მაგრამ აღმამანზე გულ გატეხილ ოტის
ამხანად არა სწამდა ვისიმე გულკეთილობა. როცა ხარაზისაგან
ნამდვილი ამბავი გაიგო, მიიჭრა გულამოსკენით მტირალი
ლალო მკერდზე და სცდილობდა დაუყვებოთ, აღერსით წაე-
შალა თავისი დინამული ცამდე მართალ შვილის წინაშე.

ნებაზე მოახდინა. გზა, რომლითაც მამაშვილი მოდიოდა, შა-
ვი ზღვის პირად სქვეს. ამ მხრით შავ-ზღვის რამდენიმე მინარე
ჩაულის, ზოგი იმდენად პატარაა, რომ ფონად ვასვლა შეიძ-
ლებს, ზოგზე კი ბორნით ვაღიან. გურიის მთებიდან დაქანებუ-
ლი ეს მდინარეები თავდაპირველად ყველა სწრაფია, ფეხმარდი,
მაგრამ რამდენადაც უხლოვდება მდინარე ზღვას, იმდენად
მდორდება, თითქო შავის ზღვის შინაი წელი სწყლებოა და
ზღაზენით იწყებს დენას შლამიანს ნაპირებში, ოტია მშვი-
ლდობით ვაღარა ყველა ამ მდინარეს, მხოლოდ ერთი, სხვე-
რულვით წოდებული, დარჩენილიყო კიდევ წინ, სადაც, მისი
ანგარიშით, არავითარი განსაცდელი არ მოელოდა. ურემი წყნ-
რად მიტურავდა ქვიშით მოფენილს გზაზე და ნებას აძლევდა
შორის გზით და უძილობით მოქანტულს მამაშვილს ოდნავ
მაინც მიეღულათ თვალი ძალიანის აღსადგენად.

მშვენიერი ამინდი იდგა. ერთი იმ დამთავარი იყო, რომ
მელოც ასე ხიზლავს პოეტთა ოცნებას. მოწმენდილს ცას ბლო-
მად მიესხა მოციმციმე ვარკვლავები, ეს ბრწყინვალე ბრი-
ლიანტები. ამ მეტად მიზიდველი, კვლავ მანათობელი
გუნდში მორცხვად მიტურავდა ბადრი მთოვარი, თითქოს
რცხენინ, მზისგან ნათხოვარი სინათლით როგორ ვაძებდა ვარ-
სკვლავთ კრებაში ვარევა. შავი ზღვა კიდით კიდემდ მოკამ-
კამებულოყო და მთვარის შუქში დაფერილ ზვირთებს სააუ-
თ ფერხული დაგმით თვალ მიუწვდენელ სივრცეზე. ლადო
დი ხნის ეტრტინა მამას, ბოლოს ძილი მოერია და ტომრებში
გახეხულმა მიიძინა ურემზე. სძინავს მოქანტულს ბავშვს, მაგრამ
ქალაქის შთაბეჭდილებანი ძილშიაც არა შორდება იმის გო-
ნებას. სიზმარში ცხადად ჰხედავს საქონლით გაქვინილ მალე-
ზიებს, ხარაზებს, სახარაზოში დარაზმულს წულებს. ესიზმრება
ის ვამურული შვირილი, რომელმაც სახარაზოდან გამოადლო.
აი, მითომ მოსდევს კიდევ წულების წასართმევად, ლადოც
გარბის რაც ძალი და ღონე აქვს; მიჭი უკან ბრუნდება, რაც
დაწყვის იმედს ჭკარავს. ავერ ლადო სახლშიაც მივი-
დვას გვერდით მოუჯდა, დაწერილობით მოუყვა ქალაქს.

საკურა პაროლა. — სურათი ვეჯდანისა

რამდენისამე შამის შემდეგ მეტად მხიარული ლადო ურემზე
გადა სოფლისკენ მომავალ ოტას და სიათონებით უზიარებდა
მამას იმ შთაბეჭდილებას, რომელიც ქალაქმა იმის ნორჩ გო-

ამებს და წულენსაც ასინჯინებს. ახალ წულების დახებაზე იმ
უმცროს მძებს ცრემლები ერევათ, მაგრამ ლადო ამშვიდებ
ეუბნება: ნუ სტრიაო, ავერ მამა კიდევ წავა ქალაქში

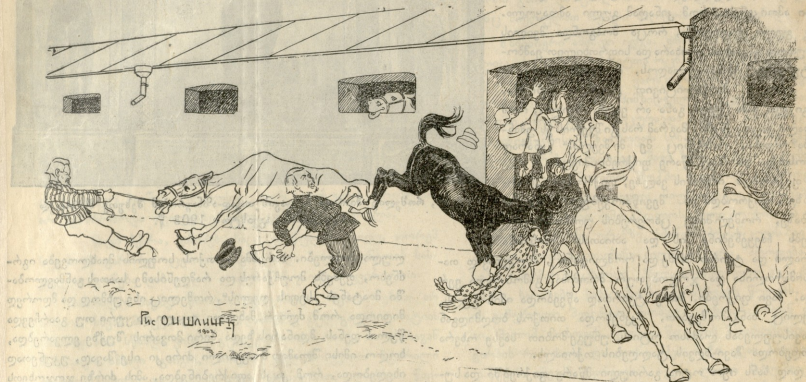
— მამა აწი აიღო მოვა, დედა? — ეკითხება პაწია, სამის წლის ვაჟი, დედას, რადგან შენ წინა, რომ უკანასკნელის გოდება მამას შეეხებოდა.

— არა, შვილო, აღარ მოვა. იმან მოგიძულა, დაგვივიწყა სამუდამოდ. ღმერთიკ მემართლებათ: მე ბედშავსა, დასამიწუნებელმა ვერ დავაფხან თუ რა განძი იყო ჩემთვის. ყველაფერის ღირსი ვარ, მარა თქვენ, საწყლებო, თქვენ რისთვის ვაგწორითა?!..

აქ მოზღვავებულმა ნაღველმა მშობელს ენა დაუბა, სული შეეგუბა და ბოლოს ისევ ცრემლის ნაკადულში იბოვა

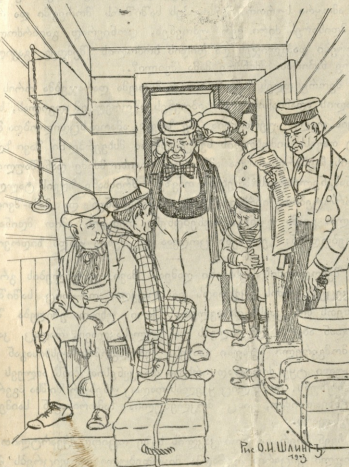
გზა. სტირის დედა, ქარიც ზუზუნით ბანს აძლევს იმის უნუგე. შობით საყვარელ გოდებას, ხოლო სამლოციათოდ მორთული ცხცრემლით ჰხანს — თის ბოგანო მდგმურთა ქიზნებებს. მკითხველი უნებოდაც მიხვდება, რომ ასე უპატრონოთ ცის ქვეშ მიტოვებული ოთხი არსება ოტიას სახლობათ. იოთხამ შეუსრულდა დიდნიის წადილი: ოტიას სამოსახლო ადგილი თავის განიერ გზოს შეუერთა, ფოტინეც კი იძულებული შეიქნა ადგილი დაეცალა. აგერ სახლიც დაურღვევია და სხვა სოფელში მისიგან ნაწუქარ მიწაზე გადააქვს, თუ ამინდიც არ გადამეტერათ...

შუგსელი.

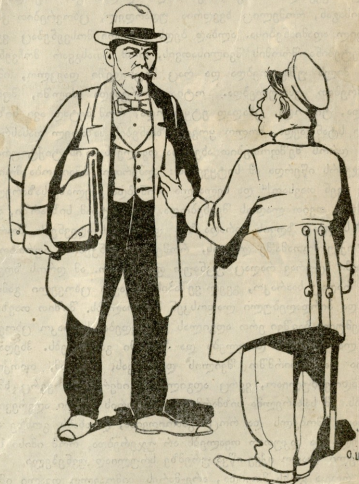

კოფიფა აგწავის ქუჩისა და უსახულო საზოგადოების ტრამვაის ცხენებისა.

ჩვენი ჩაინის ბაზით მატარებელი

რ. ი. შ. შ. შ.

ი. შ. შ.

ემსწავლის მამა. — ადგით, ემსწავლს უნდა მანდ შემოსიდა. მსხდომან. — წვენ ფეხზე დგომან არ შეეძებოდა, გვინებთ კი მამის შუტი დასაჯდომი ადგილი არ არის...

— როგორ! თავს ანებებთ ქადაგის სამსახურს?
— უფრო მშვიდს და წინარ ჩვეთსადგურს მივბრუნებ.

რედაქტორ-კამოგეგული ალ. ჯაბაძე